

Perusopetuksen järjestäminen 1.8.2020 alkaen

Syyslukukaudella 2020 perusopetus järjestetään lähtökohtaisesti lähiopetuksena, normaalien toimintojen mukaisesti, voimassa olevia hygieniaohteistusta ja turvavälejä noudattaen.

Mikäli lähiopetusta ei voida koronavirustilanteen vuoksi turvallisesti järjestää, voidaan opetuksessa siirtyä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin perusopetuslain muutoksen nojalla. Arvio lähiopetuksen turvallisuudesta tehdään yhdessä alueellisten tartuntatautiviranomaisten kanssa. Perusopetuslain muutos on voimassa 1.8.–31.12.2020.

Ohjeistusta poikkeustilanteeseen varautumiseen syyslukukaudella 2020

Poikkeukselliset opetuksen järjestelyt

- **Päätöksen** siirtymisestä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin **tekee kuntalain 90§ hallintosäännössä määritelty kunnan toimitus**. Päätös voidaan tehdä enintään 1 kk kerrallaan ja sitä voidaan opetuksen järjestäjän päätöksellä jatkaa, mikäli tartuntatautilain mukaisia päätöksiä ja niissä asetettujen edellytysten soveltamista olisi edelleen välttämätöntä jatkaa.
- Tartuntatautilain 58 §:n mukaan kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimitus voi päättää toimialueellaan **oppilaitosten ja päiväkotien tilojen sulkemisesta**. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.
- Poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana **opetusta voidaan järjestää osittain tai kokonaan muuna kuin lähiopetuksena etäyhteyksiä hyödyntäen**. Opetuksen järjestäjä voi tehdä päätöksen vain tilanteessa, jossa se on välttämätöntä eikä opetuksen järjestämisessä pystytä noudattamaan tartuntatautiviranomaisen päätökseen sisältyvää ohjeistusta opetustilojen turvallisesta käytämisestä tai kun opetustilat joudutaan sulkemaan osittain tai kokonaan tartuntatautilain 58 §:n nojalla.
- Opetuksen järjestäjän tulee poikkeuksellisia opetusjärjestelyjä koskevassa päätöksenteossa ja valmistelussa noudattaa tartuntatautilain mukaisiin päätöksiin mahdollisesti sisältyviä ehtoja. **Kunnan tulee hyödyntää omaa lääketieteellistä ja tartuntatautien torjumiseen liittyvää osaamistaan tartuntatautilain 9 §:ssä määritellyn tehtävänsä mukaisesti ja toimia poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisen arvioinnissa yhteistyössä tartuntatautiviranomaisten kanssa.**
Tartuntatautilain mukaisia rajoitustoimenpiteitä, kuten karanteenia, käytettäessä tilanteet poikkeavat toisistaan, joten varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestäjät tekevät paikallisesti ratkaisut kunnan terveydenhuoltoviranomaisten päätösten mukaisesti
- Jos oppilaan opetusta ei tartuntatautilain 57, 60 ja 63 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa voida järjestää lähiopetuksena, opetus voidaan järjestää 18 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin **erityisiin opetusjärjestelyihin, jota koskeva päätös voidaan tehdä enintään edellä tarkoitettun tartuntatautilain nojalla annetun oppilasta koskevan päätöksen voimassaolon ajaksi.**
- Säännöksen mukaan opetuksen järjestäjän on mm. kuultava koulun oppilaskuntaa ennen oppilaiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä
Elo/syyskuussa kouluilla pidetään oppilaskunnan kokoukset, joissa käydään läpi ohjeet ja kirjataan pöytäkirja.

- Opetuksen järjestäjän tulee **päätää poikkeuksellisiin opetuksen järjestelyihin** siirryttäessä
 - o kuinka oikeus saada perusopetusta voi toteutua yhdenvertaisesti ja mahdollisimman täysimääräisesti
 - o poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden kestosta
 - o soveltuvasta opetuksen järjestämispaikasta
 - o opetuksen käytännön järjestämisestä
 - o mitä toimipisteitä, vuosiluokkia ja opetusryhmiä päätös koskee: Tartuntatautiviranomainen voi sulkea koulun tai muun opetuksen järjestämispaikan osittain tai kokoaan. Opetuksen järjestäjän päätös poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä voi vastaavasti koskea esimerkiksi yksittäistä koulua tai kaikkia opetuksen järjestäjän kouluja tai toimipisteitä

- **Opetuksessa noudatetaan tuntijakoa, opetussuunnitelman perusteita, paikallista opetussuunnitelmaa, perusopetusasetuksen mukaista työaika, koulujen työaikoja, opetuksen järjestäjän vuosisuunnitelmaa ja oppilaan lukujärjestystä.**

- Perusopetuksen järjestäminen etäyhteyksiä hyödyntäen tarkoittaa esimerkiksi opetusjärjestelyä, jossa oppilas ja opettaja eivät ole fyysisesti samassa tilassa, vaan opetus sekä muu oppilaan ja opettajan sekä oppilaiden välinen vuorovaikutus tapahtuvat eri- tai samanaikaisesti esimerkiksi digitaalisia välineitä, kuten etäyhteyksiä, verkko-oppimisympäristöjä, sähköisiä alustoja tai digitaalisia viestintävälineitä hyödyntäen. Etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen tulee olla perusopetuslaissa määriteltyä opetusta. Opetuksen järjestäjän on myös etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa huolehdittava, että oppilas saa opetussuunnitelman mukaista opetusta ja oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Opinnoissa eteneminen ja arviointi

- Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia oppilaiden yhdenvertaisistamahdollisuuksista oppimista edistävään vuorovaikutukseen sekä siitä, että **oppilaat etenevät opinnoissaan.**

- **Arviointi toteutetaan Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 ja 1.8.2020 voimaan tulevan perusteiden Luvun 6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa linjausten mukaisesti.**

- **Opetus järjestetään paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman mukaisesti.** Oppilaan arviointi kohdistuu paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin vuosiluokkakohtaisiin tavoitteisiin.

- **Päätösarvioinnissa** käytetään opetussuunnitelman perusteissa annettuja päätösarvioinnin kriteereitä ja päätösarvosanojen muodostamisen periaatteita.

- Etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa on arvioinnin kannalta syytä ottaa huomioon seuraavat seikat:
 - o Arvioinnin käytänteistä **tiedotetaan** sekä oppilaille että huoltajille.
 - o On tärkeää varmistaa, että opetukseen ja arviointiin sisältyy opettajan ja oppilaan välistä **säännöllistä vuorovaikutusta**. Opettajan antaman yksilöllisen ja kannustavan

palautteen ja ohjauksen merkitys korostuu etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa.

- **Erityisesti tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotastaisten oppilaiden** kannalta on huolehdittava riittävästä ja ymmärrettävästä vuorovaikutuksesta.
- Arvioinnin tulee perustua mahdollisimman **monipuolisesti kerättyihin näyttöihin**.
- Näyttöjen antamisessa otetaan huomioon sovitut **oppilaskohtaiset päätökset**.
- Joidenkin näyttöjen siirtäminen osaksi tai kokonaan kevätlukukaudelle voi olla näyttöjen luonteen vuoksi tarpeen.
- Arvioinnin käytänteiden mahdollisista **muutoksista päätetään kuukaudeksi kerrallaan**.
- Päättöarvioinnin kannalta otetaan huomioon, että joidenkin oppiaineiden oppimäärän **opinnot voivat päättyä 7. vuosiluokan lopussa**.
- Arvioinnin käytänteissä ja näyttöjen antamisessa **huomioidaan oppilaiden terveydentila, olosuhteet ja muut mahdolliset syyt**, jotka vaikeuttavat näyttöjen antamista ja osaamisen osoittamista. Oppilaille annetaan tällöin vaihtoehtoisia tapoja osaamisensa osoittamiseen.
- **Työskentelyn arviointi** toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden **mukaisesti osana oppiaineita** ja perustuen oppiaineittain työskentelylle asetettuihin tavoitteisiin. Työskentelyn arvioinnissa otetaan huomioon poikkeukselliset olosuhteet ja etäopetuksessa opiskelevien oppilaiden rajalliset mahdollisuudet työskentelytaitojen osoittamiseen.
- **Käyttäytymisen arviointi** tehdään **perustuen paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin käyttäytymisen tavoitteisiin** niiltä osin kuin niitä on mahdollista soveltaa etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen aikana.

Poissaolot ja niiden seuraaminen

- Perusopetuslain perusteella esi- ja perusopetuksessa sekä muussa perusopetuslain mukaisessa opetuksessa **oppilaan tulee osallistua opetukseen**, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta (perusopetuslaki 25–26 a §, 35 §).
- Opetuksen järjestäjä **seuraa oppilaan poissaoloja** opetuksen järjestämistavasta riippumatta ja **ilmoittaa oppilaan huoltajalle luvattomista poissaoloista**.
- Poissaoloihin liittyvistä käytänteistä ja niiden perusteista tiedotetaan huoltajille.
- Poissaoloon tulee **aina hakea lupa ja hakemus tulee perustella**, koulu harkitsee, myönnetäänkö lupa. Opetuksen järjestäjä ja koulu voivat tehdä yleisiä linjauksia.
- Sairauden tai muun ennakoimattoman syyn vuoksi lupa voidaan myöntää myös jälkikäteen.
- Oppilaita tulee kohdella yhdenvertaisesti huomioiden heidän etunsa ja yksilölliset tilanteensa.
- Pandemiatilanteessa huomioon otetaan lisäksi seuraavat:
Sairaus sekä oppilaan tai hänen **perheenjäsenensä kuuluminen tartuntavaaran näkökulmasta riskiryhmään on hyväksyttävä peruste poissaoloon**. Riskiryhmään kuuluminen perustuu hoitavan **lääkärin arvioon** oppilaan tilanteesta. Lääkäri voi arvioida myös poissaolon tarpeellisuutta.

Opetuksen järjestäjä edellyttää poissaolon perusteiden arvioimiseksi huoltajaa toimittamaan riittävän selvityksen, kuten lääkärintodistuksen, lapsen kuulumisesta riskiryhmään.

- Tartuntatautilain perusteella laissa tarkoitettu lääkäri voi tehdä päätöksen tautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön oppilaitoksesta **poissaolosta yhtäjaksoisesti yhteensä enintään kahden kuukauden ajaksi**. Lääkäri voi myös **määrätä eristykseen tai karanteeniin** henkilön, joka on sairastunut tai jonka perustellusti epäillään sairastuneen yleisvaaralliseen tartuntatautiin tai perustellusti yleisvaaralliseksi epäiltyyn tartuntatautiin.
- Tilapäisen vapautuksen (poissaolon) myöntämisen sijasta oppilaalle voidaan tehdä **päätös erityistä opetusjärjestelyistä**, jos se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä (perusopetuslain 18 § 1 mom. 3 kohta). Tällöin oppilaan opetus voidaan järjestää perusopetuslainsäädännöstä osittain poiketen, esimerkiksi etäopetuksena. Järjestely voi tulla kysymykseen esimerkiksi riskiryhmiin kuuluvien, kotiin jäävien oppilaiden kohdalla. Päätöksenteossa voidaan hyödyntää lääkärin arviota.
- Yhdenvertaisuusvaltuutetun suositus on, että mikäli erityisiä opetusjärjestelyitä tehdään riskiryhmiin kuuluville lapsille, mahdollisuus niihin tarjotaan yhtäläisesti myös lapsille, jotka ovat poissa opetuksesta **perheenjäsenensä terveydentilan** vuoksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus suosittelevat, että näin toimittaisiin väliaikaisesti akuutin koronavirusepidemian ajan.
- Päätös erityisistä opetusjärjestelyistä voidaan tehdä määräajaksi **myös erityisen tuen päätöksen saaneille oppilaille**. Tällöin päätöksessä erityisistä opetusjärjestelyistä määritellään, miltä osin ja millä ajanjaksolla niissä poiketaan oppilaan erityisen tuen päätöksestä. Perusopetuslain 18 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyjä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta.

Varautuminen (suunnitelmat)

- **1-3 luokat, esioppilaat, erityisen tuen oppilaat, pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat, valmistavan opetuksen oppilaat**
 - o lähiopetuksessa tilanteesta riippumatta
- **4-6 luokat**
 - o poikkeusoloissa lähi- ja etäopetuksen vuorottelu esim. vuoroviikoin/kahden viikon välein puolet ja puolet luokasta.
- **7-9 luokat**
 - o poikkeusoloissa lähi- ja etäopetuksen vuorottelu esim. vuoroviikoin/kahden viikon välein puolet ja puolet luokasta.
-

Opetusjärjestelyt lähiopetuksessa

- Vuosiluokilla 1–6 opetus pyritään järjestämään **pääosin saman luokanopettajan johdolla**. Samanaikaisopettajina toimivien opettajien (mm. resurssiopettajat, osa-aikaiset erityisopettajat) opetus järjestetään niin, että he toimivat **mahdollisimman vähän eri ryhmien kanssa**.

- Vuosiluokilla 7–9 ja kaikilla vuosiluokilla silloin, kun opetusryhmä koostuu eri luokkien oppilaista, pyritään **hygieniaohteilla, tilaväljyydellä ja siivouksella vähentämään tartuntariskiä**.
- **Eri luokkien oppilaista koostuvien opetusryhmien** opetuksessa voidaan koulupäivän aikana **hyödyntää etäyhteyksiä** esimerkiksi siten, että erityisopettaja/aineenopettaja antaa etäopetusta ja oppilaat osallistuvat koulun tiloista laitteilla luokan opettajan tai avustajan ohjauksessa. Näin oppilas saa tukea etäyhteyksiä hyödyntävään opetukseen, vaikka opettaja ei ole läsnä.
- Oppilaiden siirtymistä tiloista toiseen pyritään vähentämään.
- Erityistilojen käytössä vähennetään välisiivouksella tartuntariskiä.
- Osa-aikainen erityisopetus sekä mahdollinen muu pienemmissä opetusryhmissä tapahtuva opetus järjestetään suunnitellusti ja siinä voidaan hyödyntää koulun sisäistä etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta

Opetusjärjestelyt etäopetuksessa

- **Koulujen tulee olla aktiivisesti ja oma-aloitteisesti yhteydessä oppilaaseen sekä edistää säännöllistä vuorovaikutusta hänen kanssaan.** Koulupäivään tuo säännöllisyyttä ja rytmiä opiskelu **oppilaan lukujärjestyksen mukaisesti**. Etäopetuksessa pidetään myös välitunteja ja ruokatauko.
- Riittävän ja säännöllisen vuorovaikutuksen varmistamisessa keskeisiä näkökohtia ovat seuraavat:
 - o Suunnitellaan **lukujärjestys**, joka edellyttää säännöllistä vuorovaikutusta ja yhteydenpitoa oppilaisiin useita kertoja päivässä.
 - o Oppilaisiin voidaan **pitää yhteyttä** osana ryhmää tai yksilönä.
 - o Huomioidaan **vuorovaikutuksen** määrässä ja laadussa oppilaiden vahvuudet ja tuen tarpeet.
 - o Suunnitellaan menettelytavat ja käytänteet, joilla oppilaiden **läsnäolo** opetuksessa varmistetaan ja joilla sitä tuetaan.
 - o Vuorovaikutusta tuetaan tarvittaessa koulun **moniammatillisen henkilöstön** avulla, esim. koulunkäynnin ohjaajien tai oppilashuollon henkilöstön avulla.
 - o Seurataan aktiivisesti oppilaiden vuorovaikutuksen tarvetta ja tarvittaessa lisätään yhteydenottoja.
 - o **Karanteenissa ja eristyksessä** oleva oppilas voi kuntosaa mukaan osallistua opetukseen **etäyhteyden välityksellä** samalla, kun muu opetusryhmä opiskelee lähiopetuksessa.
 - o Koulussa on suositeltavaa luoda **myös selkeä aikataulu, jolloin luokan- ja aineenopettajat** ovat tavoitettavissa puhelimitse tai muiden viestintävälineiden avulla. Näistä ajankohdista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Tällöin oppilas tai huoltaja voi keskustella opettajan kanssa tukiopetuksen tarpeesta ja sopia sen järjestämisen ajankohdat.
- Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus **ei tarkoita pelkkien oppimistehtävien antamista**.

- Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus voi olla esimerkiksi opettajan johdolla annetun opetuksen ohella monimuoto-opetusta verkossa sekä osittain oppilaan itsenäistä opiskelua verkon avulla.
- Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus tulee järjestää oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Opetusmuodon soveltuvuutta on harkittava varsinkin nuorempien oppilaiden kohdalla.
- **Opettajan tehtävänä on huolehtia opetusryhmästään** myös etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa. Rehtorin johdolla sovitaan yhteydenpitoon liittyvästä vastuunjaosta esimerkiksi seuraavissa asioissa:
 - Kuka, miten ja milloin huolehtii päivittäisestä yhteydestä oppilaaseen?
 - Kuka, miten ja milloin on yhteydessä oppilaan huoltajaan?
 - Miten poissaoloja seurataan?
 - Miten koulun eri ammattilaiset toimivat tilanteessa, jos oppilaan oppimisesta tai hyvinvoinnista herää huoli?
- **Lähi- ja etäopetuksen vuorottelu**
 - aikataulutus, kuitenkin niin, että oppilas saa pääsääntöisesti lähiopetusta ja etäopetusjaksot ovat mahdollisimman lyhyitä
 - opetusryhmät
 - vuorottelun vaikutus opetuksen järjestämiseen ja oppimisen arviointiin oppiaineittain
 - muiden oppimisympäristöjen hyödyntäminen
 - riittävät laitteet, materiaalit ja yhteydet
 - oppimisen tuki etäopetuksessa
 - tarvittaessa uudet tilat
 - kouluruokailu
 - oppilashuollon palvelujen saatavuus
 - henkilöstön tapaamiset
 - yhteisiä kokoontumisia tulee välttää ja hyödyntää yhteydenpidossa etäyhteyksiä
 - säännöllinen yhteydenpito esim. Teams, kuten keväällä
- **TET-jaksoja** voidaan järjestää hygieniaohteistusta noudattaen. Jos koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä TET-jakson suorittaminen ei ole mahdollista, tulee pohtia, miten toimitaan. Oppilas voi poikkeustilanteessa suorittaa TET-jakson esimerkiksi tutustumalla häntä kiinnostavaan yritykseen, varjostamalla jonkun asiantuntijan työtä tai muilla soveltavilla tavoilla.

Oppilashuolto

- Oppilashuollossa noudatetaan sekä **opetussuunnitelmaa että koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa**. Oppilashuollon järjestämisestä ei voi poiketa poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana. Oppilashuollossa valmistaudutaan syyslukukauden työskentelyyn niin lähiopetuksessa kuin etäopetuksessa. On tärkeää, että opetuksen ja oppilashuollon palvelujen henkilöstö havainnoivat kaikkien oppilaiden, sekä lähi- että etäopetuksessa olevien, hyvinvointia entistä tarkemmin. Varhaisen tunnistamisen ja tuen tarjoamisen näkökulmasta on tärkeää, että **yhteyttä oppilaisiin ja koteihin pidetään aktiivisesti**. Oppilaiden vuorovaikutussuhteista huolehtiminen korostuu syyslukukauden käynnistyessä.

- Koulun oppilashuoltoryhmän keskeinen tehtävä on **suunnitella koulun yhteisöllisen työn toimintatavat ja sen edellyttämä työnjako alkavalle lukuvuodelle**. Oppilashuoltoryhmän työskentelylle on hyvä varata riittävästi aikaa **lisäämällä tarvittaessa kokoontumisten määrää**. **Koulun varautuminen kriisityöhön** ja toimintavalmiuksien harjoittelu sekä kriisisuunnitelman ajantasaistaminen on tärkeää ennen koulutyön aloitusta.
- **Oppilashuollon palvelut** (psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto) järjestetään siten, että oppilaat voivat hakeutua palveluihin helposti ja opettajilla on mahdollisuus konsultoida palvelujen asiantuntijoita matalalla kynnyksellä. **Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, tulee hänet ohjata oppilashuollon palveluihin**. Tarvittaessa oppilaalle järjestetään **koulun ulkopuolista tukea**. Erityisesti tilanteissa, joissa opetusta ja oppilashuoltoa järjestetään totutusta poikkeavalla tavalla, **oppilailla ja heidän huoltajillaan on oltava ajantasainen tieto** käytettävissä olevista oppilashuollon palveluista ja niiden toimintatavoista. Oppilashuollon palveluissa kannattaa varautua yksilökohtaisen ja yhteisöllisen tuen tarpeen lisääntymiseen.

Muun oppimisen tuen järjestäminen (laaja-alainen erityisopetus, tukiopetus)

- Elokuun aikana tehdään tilanearvio yhteistyössä opettajien ja erityisopettajien kanssa sekä täsmennetään tukitoimien suunnitelma niin, että tarvittava oppimisen ja koulunkäynnin tuki sekä erityisopetus voidaan aloittaa heti uuden lukuvuoden käynnistyessä.
- **Perusopetuksen päättövaiheessa** olevien osalta tulee huolehtia, että jatko-opintoihin ohjaukseen ja hakeutumiseen on tarjolla riittävästi ohjausta. Tarvittaessa voidaan käyttää myös vuosiluokkiin sitomatonta opetusta (VSOP).
- Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen aikana oppilaalla on oikeus saada **tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta, tehostettua tukea, erityistä tukea ja henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaista opetusta ja tukea sellaisilla toteuttamistavoilla kuin se olosuhteisiin nähden on mahdollista toteuttaa**. **Oppimisen tuen antaminen sisältää myös oppimisen tuen tarpeen arvioinnin**.

Ruokailu

- Lähiopetuksen kouluruokailu järjestetään kuten normaalioloissa, mutta hygieniaan ja koronaviruksen leviämisen estämiseen liittyvät **varotoimenpiteet on otettava huomioon ja korostettava ohjauksessa**.
- Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus tarjota myös etäopetuksessa kaikille oppilaille maksuton ateria.
- Etäopetuksessa ateria lähtökohtaisesti syödään muualla kuin koulussa.
- Opetuksen järjestäjä päättää käytännön järjestelyistä.
- **Kouluille laaditaan koulukohtaisesti kouluruokailun järjestämiseen liittyvät ohjeet, joissa otetaan huomioon hygieniaan liittyvät erityiset järjestelyt ja tarpeettomien lähikontaktien välttäminen**.

Ruokailusta vastaavan henkilöstön kanssa sovitaan yhteistyöstä ja tarkennetaan vastuiden jakamista.

- **Lähi­ruokailu**

- Ruokailu oman luokan tai ryhmän kanssa, ei yhteisruokailua ruokasalissa
- Hygienia­sta huolehtiminen ruuan­valmistuksen ja -jakelun sekä syö­misen aikana
- Ruokailuaikojen porrastus

Aterian tai sen osien annosteleminen mahdollisuuksien mukaan valmiiksi oppilaille

- Käsien pesu saippualla huolellisesti ennen ruokailua
- Väljyys ruokailutilanteessa
- Miten koulun opetus- ja muu henkilöstö ohjaa ja valvoo ruokailutilannetta sekä hygieniaan että epidemian leviämisen ehkäisemiseen liittyvien varotoimenpiteiden toteutumista?

- **Etäoppilaille järjestettävä ruokailu**

- Ruokapalvelun kanssa sovitaan missä ja milloin etäopetuksessa olevien oppilaiden aterian tarjoaminen tai sen jakaminen järjestetään; omassa koulussa, alueen muussa koulussa tai muualla (tarkka osoite).
- Koulu kysyy ruokapalvelun ohjeiden mukaisesti tarvittavien etäannosten määrän.

Kuljetukset

- Kuljetusjärjestelyt tulee suunnitella ja niistä pitää tiedottaa oppilaille ja heidän huoltajilleen hyvissä ajoin.
- Riskiryhmään kuuluvien oppilaiden kuljetuksista sovitaan yhdessä huoltajien kanssa.
- Oppilaita ja kuljettajia tiedotetaan siitä, että sairaana ei tulla kuljetukseen. Tarkemmat ohjeet kuljetuksiin alla olevassa 2. liitteessä.

1105 kouluille
lähetetty ohjeistus.c

- Hyvä yskimis/aivastamis- ja käsihygienia on ensiarvoisen tärkeää.
- Taksikuljetuksissa henkilöautolla suositeltavin oppilaan sijoituspaikka on takapenkin oikeassa reunassa. Suositeltavaa on myös, että takapenkillä on korkeintaan kaksi oppilasta eli keskimäinen penkki pyritään pitämään tyhjänä.
- Mahdollisuuksien mukaan linja-autoissa on pyrittävä siihen, että vierekkäisiä penkkejä ei täytettäisi muiden kuin samaan talouteen kuuluvien tai muuten läheisessä kontaktissa olevien kohdalla.

Laitteet, materiaalit, ohjelmat, yhteydet

- Perusopetuslain 20 a §:n mukaan poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana opetuksessa tarvittavat laitteet, yhteydet ja materiaalit ovat perusopetuksen oppilaille maksuttomia. Yhteydellä tarkoitetaan esimerkiksi internetyhteyttä ja materiaaleilla opetuksessa tarvittavia oppimissovelluksia ja viestintävälineitä.
- **Lähtökohtana on, että opetuksessa käytetään koulun laitteita**, mutta myös oppilaan omaa laitetta voidaan käyttää. Jos oppilaan omia laitteita käytetään, koulun on tärkeää varmistaa, että ne ovat **opetukseen soveltuvia ja riittäviä**. Alle 15-vuotiaan osalta huoltaja päättää, voiko lapsi käyttää mobiililaitettaan tai kotoa löytyviä laitteita etäopetuksessa. Viisitoista vuotta täyttänyt päättää lähtökohtaisesti itse, käyttääkö hän mobiililaitetta tai kodin laitteita. **Omien laitteiden käytön on perustuttava suostumukseen.**
- **Opetuksen järjestäjä huolehtii jokaiselle niitä tarvitsevalle oppilaalle laitteet, yhteydet ja materiaalit.** Opetuksen järjestäjä voi tarjota laitteen, internetyhteyden ja materiaalit valitsemallaan tavalla niitä tarvitseville.
- Opetuksen järjestäjän on tärkeä varautua ja **kartoittaa hyvissä ajoin**, esimerkiksi lukuvuoden alussa, oppilaiden laitteiden, yhteyksien ja materiaalien käyttötarve mahdollisten poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden varalle. Opetuksen järjestäjän on huomioitava oppimissovellusten ja viestintävälineiden erilaiset käyttötarkoitukset. Erikseen tulee harkita, mihin käyttötarkoituksen mitään välinettä voidaan koulussa tarkoituksenmukaisesti käyttää sekä kuinka monta eri oppimissovellusta ja viestintävälinettä koulussa ja yksittäisellä opettajalla on käytössä. Tässä harkinnassa on olennaista palveluiden pedagogiset lähtökohdat, soveltuvuus oppilaiden ikäkauteen ja koulu yhteisön jäsenten osaaminen sujuvan arjen turvaamiseksi. Koulussa pitää olla yhtenäinen käytäntö, mitä alustaa/sovellusta yhteydenpitoon käytetään.
- Opetuksen järjestäjien tulee ennalta varautua siihen, **miten toimitaan, jos koulun laite menee rikki tai katoaa**: esimerkiksi missä koulu korjauttaa laitteet, onko oppilaiden kotikäytössä omavastuu ja voiko koulu ottaa laitteille vakuutuksen. Wilman lomakkeissa on määritelty vastuut ja käyttöehdot.

Kotien ja koulujen välinen viestintä ja yhteistyö

- **Koulun ja oppilashuollon palvelujen henkilöstön tulee olla aktiivisia ja aloitteellisia kotien kanssa tapahtuvassa vuorovaikutuksessa.** Koulun tulee informoida oppilaiden huoltajia riittävästi, jotta heillä on tieto kulloisistakin opetusjärjestelyistä ja oppilaan opintojen edistymisestä.
- On syytä varmistaa, että myös **vieraskielisten huoltajien** informointi on riittävää. Näiden linkkien kautta materiaalia:

<https://selkokeskus.fi/selkokieli/materiaaleja/luotettavaa-tietoa-koronaviruksesta-selkokielellä-ja-kuvien-tuettuna/>

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/materiaalipankki-koronaviruksesta/koronatietoa-eri-kielilla>

- Vanhempien tapaamisissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan etäyhteyksiä. Tapaamisten suunnittelussa otetaan huomioon perheiden mahdollisuudet käyttää etäyhteyksiä sekä tarve

tulkkaukselle.

- Lähitapaamisissa otetaan huomioon hygieniaohjeet.
- Vanhempainiltoja voidaan tarvittaessa järjestää etäyhteyksiä hyödyntäen.

Koulun tilat

- Poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana koulun tiloja voidaan käyttää oppimisen ja koulunkäynnin tuen, perusopetuksen maksuttomuuden piiriin kuuluvien palvelujen ja etuuksien, kuten aterioinnin, sekä oppilashuollon järjestämiseen. Edellytyksenä on, että tällöin huolehditaan tarpeellisista suojaustoimista koronavirusepidemian rajoittamiseksi, eikä tartuntatautiviranomainen ole asettanut rajoituksia tilojen käytölle.
- Oppilaita ohjataan päivittäin hyviin hygieniakäytäntöihin, oppilaiden ikätaso huomioiden.
- Koulupäivän aikana vältetään lähikontakteja esimerkiksi erilaisilla tilajärjestelyillä.
- Eri oppilasryhmien välisiä kontakteja vältetään esimerkiksi välituntijärjestelyillä, kouluruokailussa ja muissa siirtymätilanteissa.
- Muiden kuin oppilaiden ja koulun henkilökunnan oleskelua koulun alueella tulee välttää. Kunkin yksikön pitää määritellä omaan tilanteeseensa sopivat käytännöt ja ohjeistaa huoltajia ja perheitä sekä yhteistyökumppaneita toimimaan niiden mukaisesti.
- Opetuksessa on suositeltavaa hyödyntää lähistöllä olevia ulkotiloja sekä luontoympäristöjä eri oppiaineiden opiskelussa.
- Retkien suunnittelussa otetaan huomioon perusopetuksen maksuttomuuteen liittyvät ohjeet sekä oppilaiden mahdolliset rajoitteet tai erityistarpeet sekä hygieniaohjeistukset.
- Välitunteja porrastetaan. Kouluissa suunnitellaan ja ohjataan toimintaa välitunneilla lähikontaktien välttämiseksi.
- Kouluissa on suositeltavaa järjestää vain oman ryhmän yhteisiä tilaisuuksia. Suuria koko koulun tilaisuuksia ei järjestetä.
- Iltakäyttäjät/ koulun tilojen ulkopuoliset käyttäjät: Jokaisen ryhmän jälkeen pitäisi siivota, seinille ohjeita toiminnasta, ryhmien omavalvonta – ks. Sosteripalaverin muistio 7.8.2020

Lukuvuosisuunnitelmassa on kohta 9.8., jonne koulukohtaiset poikkeusolojen suunnitelmat kirjataan. Lukuvuosisuunnitelmat hyväksytään lokakuun sivistyslautakunnan kokouksessa.

Wilman vuosisuunnitelmaan kirjataan:

1. Opetuksen ja tilojen järjestäminen lähiopetuksessa
 - ruokailu, välitunnit, luokkatilat, laitteet
2. Opetuksen järjestäminen etäopetuksessa
 - ruokailu, välitunnit, luokkatilat, laitteet
 - tiedottaminen ja yhteydenpito oppilaaseen ja huoltajiin sekä aika, jolloin opettaja on tavoitettavissa
 - huomioitava myös vieraskieliset huoltajat
 - oppilaan läsnäolon varmistaminen
3. Etä- ja lähiopetuksen vuorottelu luokka-asteilla 4-9
4. Oppilashuollon järjestäminen lähi- ja etäopetuksessa
 - yhteisöllisen työn toimintatavat ja työnjako
5. Muun oppimisen tuen järjestäminen (laaja-alainen erityisopetus ja tukiopetus)

Henkilöstö

- Henkilöstön keskinäiset lähikontaktit tulee minimoida.
- Henkilöstön välisessä viestinnässä ja yhteydenpidossa hyödynnetään sähköisiä yhteydenottotapoja.
- Siirtymiä yksiköiden välillä saman päivän aikana pyritään välttämään.